

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ЛІНІЙНИХ СУДДІВ 2019-2020

ВСТУП

Робота лінійних суддів дуже важлива, особливо під час проведення міжнародних матчів високого рівня.

Правила гри регламентують функції, які виконують лінійні судді: їх розташування (Правило 27.1); та їх обов'язки (Правило 27.2). Крім того, Правило 28.2 визначає жестикуляцію лінійних суддів (Схема 12).

1. РОЗТАШУВАННЯ НА ІГРОВОМУ ПОЛІ

Перед матчем

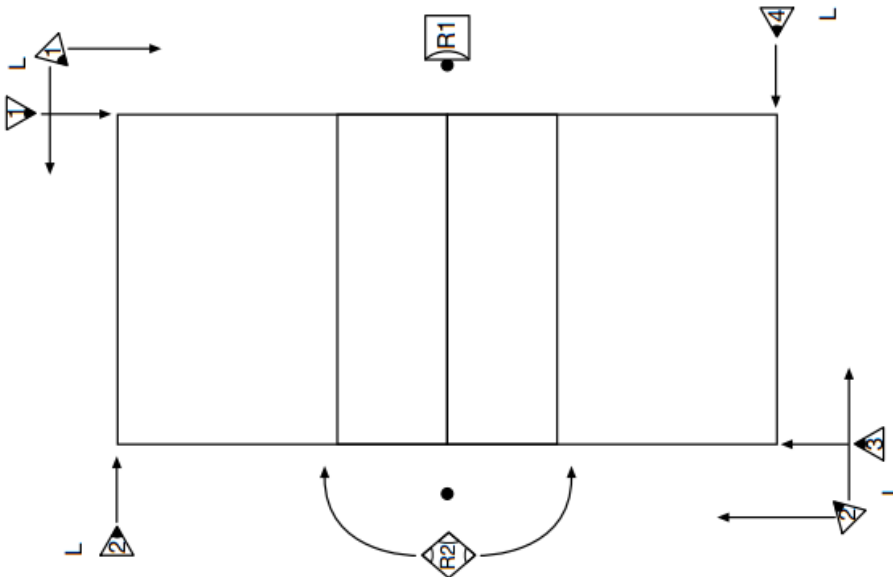
Лінійні судді в офіційній суддівській формі повинні знаходитись біля столика секретаря за 45 хвилин до початку матчу.

Лінійні судді приймають участь у жеребкуванні команд: суддівська бригада знаходиться біля стійки, обличчям до столу секретаря.

Лінійні судді шикуються в шеренгу разом з 1 та 2 суддями та командами на офіційному представленні матчу.

Протягом матчу

Після закінчення Ігрового протоколу, перед безпосереднім початком матчу кожен лінійний суддя розташовується біля одного з чотирьох кутів майданчика, (діаграма 10 Офіційних правил з волейболу). Розташування лінійних суддів зберігається протягом всього матчу.

Якщо на матч призначено два лінійних судді, вони стоять по діагоналі один від одного на відстані 1-2 м від кута майданчика:

- Лінійний суддя 1 (L1) праворуч від першого судді (R1) контролює одну бокову та одну лицьову лінії;
- Лінійний суддя 2 (L2) праворуч від другого судді (R2) контролює іншу бокову та іншу лицьову лінії.

Якщо на матч призначені чотири лінійних судді, вони стоять на відстані 1-3 м від кожного кута майданчика на уявному продовженні лінії, яку вони контролюють:

- **L1** праворуч від першого судді (R1) контролює бокову лінію;
- **L2** ліворуч від другого судді (R2) контролює лицьову лінію і заступ гравця на подачі;
- **L3** праворуч від другого судді (R2) контролює бокову лінію;
- **L4** ліворуч від першого судді (R1) контролює лицьову лінію і заступ гравця на подачі.

По закінченні матчу

Лінійні судді підходять до суддівської вишки, обмінюються рукоштовками з 1 та 2 суддями та командами, а потім йдуть до столу секретаря.

2. ОБОВ'ЯЗКИ

Лінійні судді співпрацюють з першим та другим суддею, яким вони надають інформацію, щодо помилок (Правило 27.2), які відносяться до їх сфери повноважень.

Перший суддя може використовувати інформацію надану лінійними суддями для прийняття рішення відносно помилки.

Офіційні жести повинні бути рішучими і виразними. Лінійні судді повинні забезпечити, щоб їх жести були побачені першим суддею. У разі сумніву, перший суддя може попросити повторити жест.

У випадках суперечливих рішень лінійних суддів перший суддя приймає остаточне рішення. У разі відхилення першим суддею рішення лінійного судді, лінійний суддя не повинен наполягати, а повинен спокійно прийняти нерухому позицію без демонстрації незгоди.

Організатор повинен забезпечити лінійних суддів однаковими прапорцями розміром 40 x 40 см. Колір прапорців повинен бути червоним або жовтим (контрастним по відношенню до кольору майданчика).

ЖЕСТИ ЛІНІЙНИХ СУДДІВ:

а) М'ЯЧ В МАЙДАНЧИКУ (Жест №1) - коли м'яч торкається майданчика, включаючи обмежувальні лінії.

Цей жест повинен показувати лінійний суддя, який контролює лінію, найближчу до точки торкання м'ячем майданчика. Якщо м'яч приземляється чітко в кутку між боковою і лицьовою лініями – жест повинен показувати найближчий до цього кута лінійний суддя.

1. М'яч в майданчику

Відповідні правила: 8.3, 27.2.1.1

Покажіть прапорцем донизу

б) М'ЯЧ «ЗА» (Жест №2) - коли м'яч торкається підлоги повністю за майданчиком, або торкається антени (за виключенням ситуації г).

Цей жест повинен показувати лінійний суддя, який контролює лінію, найближчу до точки торкання м'яча з підлогою.

2. М'яч «ЗА»

Відповідні правила: 8.4.1, 27.2.1.1

Підніміть прапорець вертикально

в) ТОРКАННЯ М'ЯЧА (Жест №3) - коли м'яч торкається блокуючого (блокуючих), або гравця команди, що захищається, і після цього він торкається підлоги за обмежувальними лініями з того ж боку майданчика.

Цей жест показує лінійний суддя, який контролює лінію, найближчу до точки торкання м'яча з підлогою, а також ті лінійні судді, які бачать торкання.

Якщо блокуючий торкається м'яча, який потім торкається підлоги за обмежувальними лініями з того ж боку майданчика, **жест №3** показує лінійний суддя, який бачив це торкання.

3. Торкання м'яча

Відповідні правила: 27.2.1.2

Підніміть прапорець і торкніться його верхівки долонею вільної руки

г) М'ЯЧ У ЗОВНІШНЬОМУ ПРОСТОРІ (Жест №4) - коли м'яч перетинає вертикальну площину сітки за межами площини переходу на майданчик суперника, або він торкається антени, троса або шнура, стійки або сітки за боковою стрічкою.

Якщо, після того, як м'яч перетнув вертикальну площину сітки у вільну зону суперника повністю або частково через зовнішній простір і торкається підлоги, або повертається назад тією ж командою повністю через ігровий простір з того ж боку майданчика – цей жест показує лінійний суддя, який контролює бокову лінію, на стороні якого це відбувається.

4. Помилки при перетині площини переходу, м'яч торкається стороннього об'єкту, заступ будь-якого гравця при виконанні подачі

Відповідні правила: 8.4.2, 8.4.3, 8.4.4, 12.4.3, 27.2.1.3, 27.2.1.4, 27.2.1.6, 27.2.1.7

Зробіть відмашку прапорцем над головою, як показано на рисунку, та вкажіть на антену або відповідну лінію

д) ПОДАЧА (Жест №4):

Якщо гравець, що подає, у момент удару по м'ячу, або у момент відштовхування, для подачі в стрибку, торкається майданчика, включаючи лицьову лінію, або торкається підлоги за лініями, що обмежують зону подачі – цей жест показує лінійний суддя, який контролює відповідну лицьову лінію.

4. Помилки при перетині площини переходу, м'яч торкається стороннього об'єкту, заступ будь-якого гравця при виконанні подачі

Відповідні правила: 8.4.2, 8.4.3, 8.4.4, 12.4.3, 27.2.1.3, 27.2.1.4, 27.2.1.6, 27.2.1.7

Зробіть відмашку прапорцем над головою, як показано на рисунку, та вкажіть на антену або відповідну лінію

е) ГРАВЕЦЬ ЗА МЕЖАМИ МАЙДАНЧИКА У МОМЕНТ ПОДАЧІ (Жест №4) - якщо гравець (крім, гравця, що подає) знаходиться за межами власного майданчика в момент удару по м'ячу на подачі.

Цей жест повинен показувати лінійний суддя, який контролює відповідну обмежувальну лінію, вказавши на лінію. Необхідно зазначити, що вважається помилкою, коли навіть частина стопи торкається підлоги за обмежувальною лінією.

4. Помилки при перетині площини переходу, м'яч торкається стороннього об'єкту, заступ будь-якого гравця при виконанні подачі

Відповідні правила: 8.4.2, 8.4.3, 8.4.4, 12.4.3, 27.2.1.3, 27.2.1.4, 27.2.1.6, 27.2.1.7

Зробіть відмашку прапорцем над головою, як показано на рисунку, та вкажіть на антену або відповідну лінію

є) НЕМОЖЛИВІСТЬ ПРИЙНЯТИ РІШЕННЯ (Жест №5) - якщо лінійний суддя не в змозі визначити помилку в межах своїх повноважень.

Цей жест має бути показаний відразу ж, коли лінійний суддя розуміє, що ситуація не може бути вирішена в межах його повноважень.

5. Неможливість прийняти рішення

Підніміть та складіть передпліччя навхрест перед грудьми

3. МЕТОДИКА

Як і судді, лінійні судді повинні готуватися до матчу. Для проведення матчу на високому рівні необхідний високий рівень психологічного та фізичного стану суддів та концентрація уваги.

Впродовж матчу лінійні судді повинні стояти в позиції, яка дає можливість правильно оцінити хід подій в межах їх повноважень, але в разі необхідності, лінійний суддя може змінити позицію.

Прапорець необхідно тримати в правій руці (найближче до першого судді) та ліва нога повинна стояти попереду правої ноги в усіх діях (щоб тіло лінійного судді було розвернуто до майданчика).

Якщо під час подачі або розігрування лінійний суддя є перешкодою для переміщень гравця (гравців), він/вона повинен(на) швидко та передбачливо відійти, щоб уникнути втручання, навіть якщо це викликає тимчасову втрату уваги.

Положення тіла

Для волейболу характерні три ситуації:

- а) ігрові дії;
- б) звичайні ігрові перерви;
- в) інтервали.

Під час цих трьох ситуацій лінійний суддя повинен використовувати різні положення тіла.

Для кожної з цих трьох ситуацій, лінійний суддя повинен прийняти одну з позицій:

- позиція уваги;
- виконання жесту прапорцем;
- позиція «нерухомої» готовності.

а) Під час ігрових дій

Це найбільш важлива фаза діяльності лінійних суддів. Якість суддівства залежить від концентрації та вміння зосередити увагу на даній точці або зоні майданчика, використовуючи невеликі відповідні рухи тіла та переміщення.

Ця фаза складається з трьох часових сегментів:

- до свистка 1 судді;
- після свистка 1 судді на подачу;
- завершення розігрування.

До свистка першого судді на подачу, лінійний суддя стоїть у позиції нерухомої, “розслабленої” готовності. Прапорець розташований вздовж ноги, ноги трохи розставлені.

Коли звучить свисток на подачу, кожен лінійний суддя приймає положення тіла, яке дає можливість повністю зосередити свою увагу на усіх подіях, що мають відношення до їх обов’язків.

Лінійний суддя, який контролює лицьову лінію команди, що подає, повинен контролювати правильність виконання подачі, приділяючи увагу положенню стоп гравця, що подає, під час виконання подачі. Інші лінійні судді оцінюють будь-які інші події в межах їх повноважень.

Крім того, лінійний суддя, який контролює бокову лінію команди, що подає – під час виконання подачі – повинен стояти за гравцем, який подає. Він може зробити один або два кроки, виходячи із зони подачі, якщо гравець збирається почати свій рух від рекламних щитів, що обмежують зону подачі, для виконання подачі. Після виконання подачі, лінійний суддя відразу ж займає свою позицію.

Щоб оцінити події безпомилково, лінійний суддя повинен спочатку коротко простежити траєкторію польоту м’яча, потім передбачивши точку його приземлення, прийняти рішення (м’яч “в майданчику” чи “за”; за межами площини переходу; торкається антени та ін.).

Під час розігрування кожен лінійний суддя повинен зберігати положення тіла прийняте під час подачі, але, в разі необхідності, йому слід трохи змінити позицію, щоб максимально покращити огляд будь-якого можливого торкання м’яча з блокуючим(и).

Під час розігрування, щоб судити безпомилково, також дуже важливий метод передбачення.

Окрім того, через швидку зміну подій, які йдуть одна за одною в дуже короткий час, і високою швидкістю м'яча, лінійні судді повинні концентрувати свою увагу на точках і зонах, де відбувається розігрування.

Для того, щоб покращити та удосконалити увагу, окрім необхідного фізичного і психологічного тренінгу, лінійними суддям слід опанувати методику, за допомогою якої вони можуть постійно контролювати дії та відстані, що відносяться до зони їх повноважень таким чином:

1) коли розігрування відбувається на протилежній стороні, лінійними суддям, які контролюють лицьову лінію, треба швидко переводити погляд (2,3 рази) з лицьової лінії на м'яч, що рухається. Це дає можливість автоматично оцінити відстань лицьової лінії від дій, що відбуваються, для того щоб підчас атакуючого удару, погляд був зафіксований на лицьовій лінії ще до наближення м'яча. Після визначення того, чи було торкання м'ячем блокуючого (блокуючих) чи ні, фіксація погляду на лінії відбувається автоматично без необхідності пошуку лінії перед тим, як сфокусуватися на ній.

2) фокусування – основна проблема для лінійних суддів, які контролюють лицьову лінію, через необхідність робити рухи головою і очима, переключаючи увагу з ігрової дії на лицьову лінію.

3) для тих лінійних суддів, які контролюють бокові лінії, потрібні такі ж автоматичні рухи очей для оцінки відстані; але в цьому випадку приземлення м'яча відбувається перед лінійними суддею, і тому немає необхідності в значних рухах очей або голови.

4) для цих лінійних суддів головними труднощами є проконтролювати, чи торкається м'яч блокуючого (блокуючих), або чи проходить м'яч за межами площини переходу, особливо коли це відбувається частково над уявним продовженням антени.

Після завершення розігрування, лінійний суддя має показати офіційний жест:

- виконати його швидко – хороший сигнал прапорцем повинно бути чути;
- затримати сигнал;
- подивитись на 1 суддю;
- повернутись в позицію «нерухомої» готовності.

Після закінчення розігрування лінійний суддя, показуючи офіційний жест, повинен витримати жест впродовж деякого часу і дивитись у напрямку першого судді, потім повернутися в положення “нерухомої” готовності і бути готовим сконцентруватися на наступному розігруванні.

Іншим лінійними суддям, хто не брав участь в оцінюванні розігрування, що закінчилось, слід змінити положення зосередженої уваги на положення “нерухомої” готовності, вони також мають бути готові зосередитися знову в наступному розігруванні.

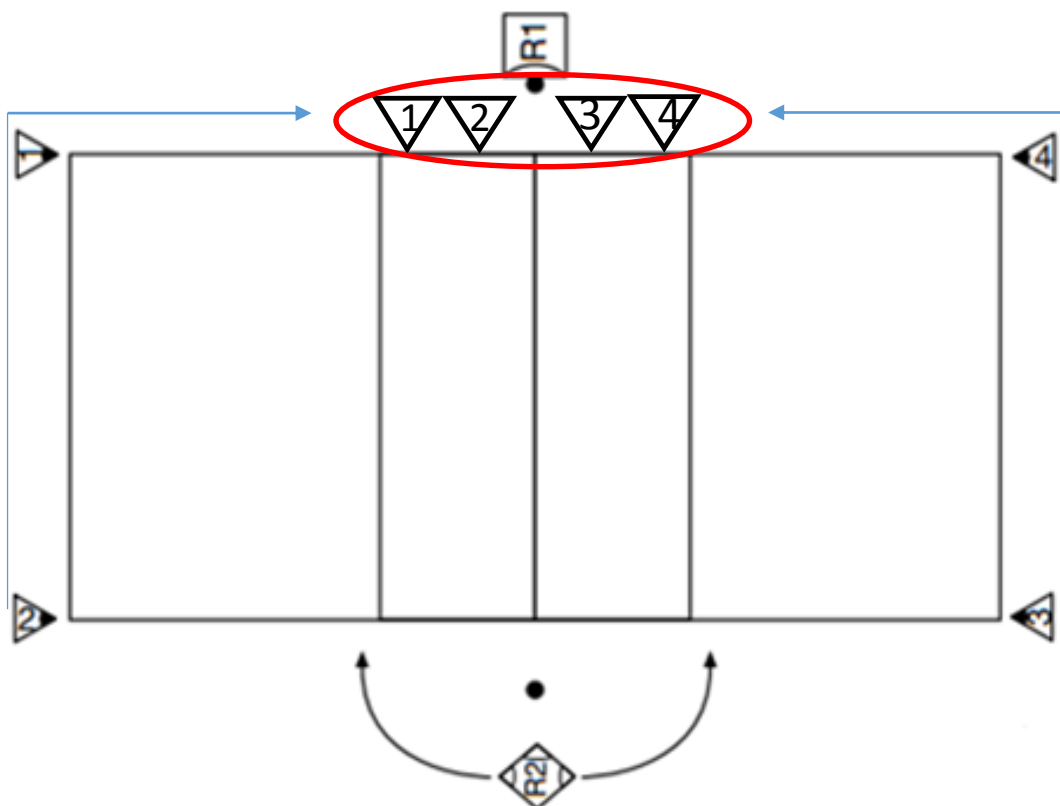
б) Під час звичайних ігрових перерв та перерв

- Під час замін і запитів ігрових капітанів – лінійні судді повинні зберігати положення “нерухомої” готовності.
- **В змаганнях під егідою ФВУ** під час тайм-аутів – лінійні судді повинні переміститися на відповідні короткі лінії, що обмежують зону подачі, обличчям до сітки та зайняти положення “нерухомої” готовності. Після закінчення тайм-ауту або технічного тайм-ауту лінійні судді повертаються на свої позиції.

в) Під час інтервалів (час між партіями)

Під час інтервалів (між партіями) лінійні судді повинні переміститися в відповідні кути ігрового поля, поза рекламні щити (банери). Якщо це неможливо, лінійні судді повинні стояти по-двоє перед місцем для вилучених.

Важливо! В змаганнях під егідою ФВУ (Кубок, Чемпіонат України всіх ліг та ін.), в інтервалах лінійні судді підходять до суддівської вишки і стоять по-двоє біля першого судді.

У разі, якщо матч тимчасово переривається, лінійні судді повинні поводитися так само, як і під час інтервалів. Якщо судді вирішують повернутися в їх суддівську кімнату, лінійним суддям також слід повернутися в їх суддівську кімнату.

Підготувала:

суддя Національної категорії

К. Гранько